

Dok. ref.

22/2253-26, jp. 2023053787
Saksbehandler: ODSK

Dato:

19.08.2024

Vedtak av planprogram og planstrategi for kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Ungdomsrådet gir sin tilsutning til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel samt kommunal planstrategi 2024-2028.

Samtidig ber Ungdomsrådet om at kommunedirektøren igangsetter et arbeid for å møte utfordringer innen helse- og omsorgstjenestene slik det er beskrevet i prosjektplan for Helhetlig innsatstrapp.

Saksopplysninger

Oppsummering av saken

Ungdomsrådet skal i denne saken vedta et planprogram for revisjonsarbeidet av kommuneplanens samfunnsdel, kommunal planstrategi og at vi setter i gang med et prosjekt som heter Helhetlig innsatstrapp.

Kommunestyret skal nå bestemme en plan (planprogram) for hvordan vi skal jobbe videre med kommuneplanens samfunnsdel, som handler om hvordan Birkenes skal utvikle seg som samfunn de neste 12 årene. Et planprogram kalles gjerne «planen for planen» fordi den sier nettopp hvordan man skal jobbe, for å oppnå et resultat (som er kommuneplanen).

Tidligere har de diskutert et forslag til planprogram, og i november 2023 bestemte de å sende det ut slik at folk, andre myndigheter, bedrifter og organisasjoner kunne si hva de mener. Planprogrammet forklarer hvordan vi skal jobbe framover og hva som er viktig å fokusere på. Den er spesielt viktig for å se om planen vil påvirke ting som er viktige for hele landet eller regionen vår. Det er også en sjanse for å komme med tips og forslag tidlig i prosessen.

Etter at ulike har gitt sine meninger, har kommunen endret på planprogrammet. Nå skal kommunestyret se på den nye versjonen og bestemme om de skal godkjenne den. I tillegg skal de bestemme hva kommunen skal fokusere på av planarbeid fra 2024 til 2028, som kalles en planstrategi.

For å gjøre gode valg, har kommunen samlet inn informasjon om Birkenes, som tall og statistikk. Denne informasjonen viser hvordan ting har utviklet seg i kommunen og hva som kan bli utfordringer eller muligheter fremover. Kommunestyret vil bruke denne informasjonen for å bestemme hvilke saker som skal prioriteres og hvordan vi skal bruke penger og ressurser for å løse dem.

Postadresse:

Postboks 115, 4795 BIRKELAND

Besøksadresse:

Smedens Kjerr 30, 4760 BIRKELAND

Telefon:

37 28 15 00

E-post:

postmottak@birkenes.kommune.no

Nettside:

www.birkenes.kommune.no

Org.nr.:

964 965 870

Hovedendringene i planprogrammet er:

- Planprogrammet er i helhet kortet ned og forenklet.
- Utviklingstrekkene er sammenstilt til ulike tema. Noen av temaene er slått sammen eller tydeligere skilt fra hverandre. De er endret fra høringsforslaget.
- Det er utarbeidet et kunnskapsgrunnlag som ligger til grunn for arbeid med kommuneplanens samfunnsdel og annet planarbeid. Det foreligger som et eget dokument.
- Arbeidet med helhetlig innsatstrapp er innarbeidet i arbeidet med samfunnsdelen. Dette for å tydeliggjøre viktigheten av demografiendringer og hvordan det påvirker kommunen nå og i tiden fremover.
- Fremdriftsplanen er justert.

Oppsummering av innspill fra høringsperioden

Under høringsperioden er det mottatt flere innspill til både forslag til planprogram og til forslag til kommunal planstrategi. Det ble sendt ut et eget høringsbrev til offentlige myndigheter, i tillegg til at det ble laget et eget høringsbrev til lag, organisasjoner og velforeninger i kommunen. I kommunestyrevedtaket fra den 08.11.2024 ble det også bestemt å lage et eget høringsnotat for Ungdomsrådet.

Innspillene som kom under høringsperioden, er oppsummert i tabellen under:

Avsender	Innspill
Treindustriens landsforening	<p>Bedriftene i treindustrien spiller en nøkkelrolle i flere verdikjeder. Dette både som leverandører av materialer til byggenæringen, og ved at sidestrømmer fra skog- og treindustri går til andre sektorer som transport, prosess- og treforedlingsindustri og til energiformål som bioenergi og fjernvarme. I tillegg er bedrifter i treindustrien viktige hjørnesteinsbedrifter i sine lokalsamfunn. Skog- og trenæringen er pekt på som en av syv etterspørselsdrevne sektorer i Veikart for et Grønt Industriløft. Treindustrien har sendt inn innspill til Birkenes kommunes kommuneplan, med fokus på bærekraftig skogbruk og miljøvennlig utvikling. Hovedpunktene i brevet er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Involvering av skogbruksfaglig kompetanse: Kommunen bør inkludere eksperter på skogbruk i planleggingsprosessen for å sikre effektive tiltak som balanserer ulike hensyn. • Begrense avskoging: Unngå avskoging for utbyggingsformål, spesielt i høyproduktive skogområder, for å forhindre varig tap av natur og økte klimagassutslipp. • Sikre jordvern: Beskytte jordbruksarealer fra å bli omdisponert til skog, for å bevare både jordbruk og skogområder. • Utnyttelse av eksisterende bebygde arealer: Kommunen bør fokusere på å bruke allerede bebygde områder for nye prosjekter for å minimere tap av natur og ressurser. • Justering av reguleringsplaner: Vurdere å endre eksisterende reguleringsplaner for å tillate påbygg

Postadresse:
Postboks 115, 4795 BIRKELAND

Besøksadresse:
Smedens Kjerr 30, 4760 BIRKELAND

Telefon: 37 28 15 00
E-post: postmottak@birkenes.kommune.no

Nettside: www.birkenes.kommune.no

Org.nr.: 964 965 870

	<p>og ombygging av eksisterende bygninger, som sparer arealer og ressurser.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bruk av sertifisert trevirke: Offentlige byggeprosjekter bør kreve bruk av PEFC- eller FSC-sertifisert trevirke for å sikre at materialene kommer fra bærekraftig forvaltede skoger. • Klare mål for boligbygging: Sette tydelige mål for tilstrekkelig boligbygging.
Agder fylkeskommune	<p>Fylkeskommunen er positiv til planprogrammet og kommer med tematiske tilbakemeldinger.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klima og miljø: Det foreslås en tydelig avgrensning mellom kommunens klimaplan og samfunnsdelen. Det oppfordres til å sette konkrete mål for klimapolitikken i samfunnsdelen og detaljere strategier i klimaplanen. Elektrifisering av transporten og tiltak som utbygging av ladestruktur for elbiler er spesielt viktige. • Levekår og folkehelse: Kommunen bør tydeligere koble folkehelseoversikten med planprogrammet og bruke oversikten som grunnlag for å definere folkehelseutfordringene og prioriteringer. • Arealstrategier: Det er viktig å integrere klimaaspektene mer konkret i diskusjonen om arealstrategier, spesielt unngå nedbygging av karbonrike arealer som myr. • Barn og unges interesser: Samfunnsdelen bør ivareta interessene til barn og unge, med fokus på langsiktige mål for deres utvikling og trivsel. • Bruk av regionale planer og ressurser: Kommunen oppfordres til å benytte seg av informasjon og ressurser som Agdertall, og å delta i regionalt planforum. Det er også anbefalt å vurdere relevante regionale planer i arbeidet med arealstrategier. • Tilskuddsordninger: Fylkeskommunen informerer om ulike tilskuddsordninger som kan være relevante for kommunalt planarbeid, inkludert klimaplanlegging og kulturminneplanlegging.
Bane NOR SF	<p>Sørlandsbanen er en nasjonal viktig jernbanestrekning som forbinder Agder og Rogaland med Østlandet både med hensyn til persontrafikk og gods. I forslag til planprogram settes det blant annet fokus på klima. Temaet opptar Bane NOR da de forvalter samfunnskritisk infrastruktur som er sårbar for klimaendringene. Jernbanen i Norge har de senere år opplevd økte utfordringer knyttet til flom og skred, med påfølgende ødeleggelse av jernbaneinfrastrukturen. Forebygging i form av klimatilpassing er svært viktig å få inn i kommunenes planverk på alle plannivå. Dette er et viktig virkemiddel for å øke samfunnets robusthet mot ekstremvær.</p>
Forsvarsbygg	<p>Forsvarsbygg uttaler seg med det hensyn å ivareta Forsvarets arealbruksinteresser etter plan- og bygningsloven m.m. Forsvarsbygg har</p>

	<p>innsigelseskompetanse til saker som sorterer etter plan- og bygningsloven, for å avverge at militære interesser blir forringet ved nye planvedtak. Forsvaret har enkeltinteresser i kommunen, men ser ikke at planen vil kunne ha konsekvenser for Forvarets eiendom eller virksomhet. Forsvaret ber ellers om å bli holdt orientert i det videre planarbeidet</p>
NVE (Norges vassdrags- og energidirektorat)	<p>Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har også ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk (urbanhydrologi). NVE gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innen disse saksområdene skal tas hensyn til ved utarbeiding av arealplaner etter plan- og bygningsloven (pbl).</p> <p>Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gir innspill til Birkenes kommunes kommuneplan. Hovedpunktene er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • FNs bærekraftsmål: NVE understreker viktigheten av å ta utgangspunkt i FNs bærekraftsmål for videre planarbeid og økonomiplanlegging. • Nasjonale forventninger: De fremhever regjeringens forventninger om at kommuneplanens samfunnsdel skal gi strategisk retning, inkludere en langsiktig arealstrategi, og vurdere samfunnssikkerhet knyttet til drikkevannsforsyning. • Vassdragsmiljø: Vassdragenes flerbruksverdi bør omtales i planen, inkludert deres rolle i rekreasjon, biologisk mangfold, vannforsyning og energiproduksjon. Kommunen bør følge retningslinjene for vernede vassdrag. • Naturfare: Planen må ivareta sikkerhet mot naturfarer som flom, skred og overvann, og bevare naturlige vannveier og arealer egnet for infiltrasjon. • Energiplanlegging: Kommunen skal hensynta energi og energieffektivitet i planarbeidet, med mål om mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. • Klimaplanlegging og- tilpasning: Planen skal inkludere vurderinger av hvordan klimaendringer påvirker langsiktige utfordringer, mål og strategier, samt kartlegge økosystemer og arealbruk viktig for klimatilpasning.
Birkenes Bygdemuseum	<p>Birkenes bygdemuseum (BBM) har følgende innspill:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planprogrammet må sikre at selve planen får tydelige satsingsområder. • Planprogrammet må sikre at satsinger hvor det gjenstår resultatoppgåelse i nåværende plan, blir videreført.

	<ul style="list-style-type: none"> • Tidsperspektivet i planprogrammet er ambisiøst, men settes det av tilstrekkelige ressurser, burde det være gjennomførbart. • Det er viktig at medvirkningsgruppene (herunder Birkenes bygdemuseum) får varsel i god tid om møter og verksteder for samhandling og synspunkter. Møtene kan gjerne spres rundt om i kommunen. BBM kan gjerne være vertskap for et slikt medvirkningsmøte. • BBM slutter seg til de nye føringer som er gitt for planarbeidet. BBM vil understreke at det er viktig å se natur- og kulturmiljøet som en ressurs, og at en legger vekt på å bevare naturmangfoldet, friluftsinnteresser og kulturmiljø, herunder også at en har en tydelig satsing på å formidle bygdas historie og rike kulturmiljø til nye generasjoner. • Temaplan for kulturminner i Birkenes (2020-2028) må være med å gi føringer for arbeidet, og planen bør også rulleres fram til 2036. Vi ønsker å spille inn at det er viktig å opprette hensynssoner for kulturmiljø når det gjelder eldre hus og bygningsmiljøer, som området øverst på Strøget med hus fra 1940-1950-tallet. Dette boligmiljøet framstår fortsatt som et helhetlig og unikt boligmiljø som det er viktig å bevare fordi det viser utvikling av Birkeland etter krigen. • BBM gjør oppmerksom på at vi har satt i gang et arbeid med å sikre Myhre Torvstrøfabrikk som industrielt kulturminne og ivareta torvmyrene i et klimaperspektiv.
DMF (Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard)	<p>DMF er statens fagorgan og sektormyndighet for mineralressurser og mineralvirksomhet. DMF skal bidra til økt verdiskaping gjennom å legge til rette for en langsiktig ressurstilgang basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. DMF forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg som sektormyndighet et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.</p> <p>Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) har sendt en uttalelse til Birkenes kommune vedrørende oppstart og offentlig ettersyn av forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel. Hovedpunktene i uttalelsen er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viktigheten av å sikre mineralressurser: DMF understreker at det er viktig å sikre tilgangen til mineralressurser og hindre at verdifulle forekomster blir utilgjengelige på grunn av annen arealbruk. • Nasjonale forventninger: Regjeringen forventer at kommunal planlegging sikrer verdifulle mineralforekomster, vurderer gjenbruk av overskuddsmasser, og tilstreber helhetlig masseforvaltning. • Gjenbruk og sirkulærøkonomi: Kommunen bør legge til rette for gjenbruk av overskuddsmasser fra bygg- og anleggsprosjekter for å redusere miljøpåvirkning, kostnader og utslipp.

	<ul style="list-style-type: none"> • Kortreist transport av byggeråstoffer: DMF anbefaler at det planlegges for kortest mulig transportdistanser for byggeråstoffer for å redusere klima- og miljøbelastningen. • Bærekraftige løsninger: Planprogrammet bør tilrettelegge for bærekraftige løsninger i tråd med nasjonale forventninger og FNs bærekraftsmål, særlig mål 12 om ansvarlig forbruk og produksjon.
Statsforvalteren i Agder	<p>Statsforvalteren i Agder har gitt en uttalelse til oppstart og offentlig ettersyn av forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel og planstrategi for Birkenes kommune. Hovedpunktene og anbefalingene er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hovedutfordringer for kommunene på Agder: De tre viktigste utfordringene for kommunene på Agder er demografi, klima og natur: Demografi: Håndtere mangel på kvalifisert arbeidskraft og økende utgifter i helse- og omsorgstjenesten. Klima: Tilpasse samfunnet til klimaendringer og redusere klimagassutslipp. Natur: Ivareta naturmangfold og bremse klimaendringer gjennom bærekraftig arealbruk. • Økonomi: Statsforvalteren noterer at Birkenes over noe tid har hatt økonomiske utfordringer av varierende styrke. Hvordan kommunen kan arbeide kunnskapsbasert for å sikre at politisk ønsket tjenestestruktur kan realiseres, innfor aktuelle økonomiske rammer og realistisk befolkningsutvikling, bør derfor bli et viktig tema i kommunens arbeid med ny samfunnsdel. Den politiske målsettingen i kommunen om å ha tre likeverdige sentre synes godt forankret i kommunen, og er åpenbart klart innenfor det lokaldemokratiske handlingsrommet. Samtidig er det risiko for at en slik struktur kan være kostnadsdrivende for kommunens tjenesteproduksjon. • Arealbruk: Birkenes bør utarbeide en tydelig arealstrategi som angir langsiktige utbyggingsretninger og områder som ikke skal bebygges. Dette vil sikre en mer bærekraftig samfunnsutvikling og forenkle håndtering av innspill ved revisjon av arealdelen. • Folkehelse og demografi: Oppdatere folkehelseoversikten og fokusere på tiltak for en aldrende befolkning. Sikre at kommunen er godt rustet til å gi barn og unge gode forutsetninger ved overgang til videregående skole. • Klimatilpasning og beredskap: Birkenes bør legge stor vekt på å forebygge skader fra værrelaterte hendelser og ha en høy beredskapsbevissthet. • Reduksjon av klimagassutslipp: Tiltak for miljøvennlige innkjøp og energiøkonomisering, tilrettelegging for sykkel og gange, og utvikling av kollektivtransport. • Jordvern: Prioritere jordvern høyere enn tidligere og sikre at dette blir en del

	<p>av arealstrategien.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interkommunalt samarbeid: Vurdere strategier for langsiktig interkommunalt samarbeid for å oppnå balanserte løsninger og fordeler for alle deltakere.
Naturvernforbundet i Agder	<p>Arealforvaltningen med bruk og omdisponering av landarealer er, sammen med klimaendringene, kjent som den største trusselen mot naturen og naturmangfoldet. Naturen bygges ned, den konverteres, den stykkes opp. Arealendringer og naturødeleggelser er et problem som må stanses fordi vi trenger naturmangfoldet og økosystemer som fungerer med alle artene som lever i dem.</p> <p>Kommuner er tillagt arealforvaltningsansvaret gjennom plan- og bygningsloven. Det innebærer at kommunene selv, med politikere og administrasjon i spissen, kan avgjøre lokal arealdisponering. Det fastsettes gjennom kommuneplaner og i reguleringsplanarbeid.</p> <p>Plan- og bygningsloven kan anses for å være landets viktigste miljølov fordi den omfatter bruk av ressurser og energi i tillegg til arealer når det utarbeides arealplaner. Kommunene kan i dag igangsette utviklings- og byggeprosjekter uten at de har tilstrekkelig kunnskap om naturens tåleevne. Kommunene trenger derfor et naturregnskap.</p> <p>I kommuneplanen bør det innføres konkrete krav / målsetting om følgende forhold, som må utarbeides og legges til grunn for videre valg av løsninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naturregnskap: Kommunen bør innføre naturregnskap for å vurdere konsekvensene av arealendringer, inkludert tap av arter, karbonopptak og regnvannshåndtering. Naturregnskapet skal oppdateres regelmessig og brukes som grunnlag for valg av løsninger i arbeidet med kommuneplanen og reguleringsplaner. • Klimaregnskap: Det skal utarbeides klimaregnskap som parameter for valg av materialer og utførelse i byggeprosjekter, for å redusere klimagassavtrykket. • Arealnøytralitet: Kommunen bør sette som mål å oppnå arealnøytralitet, som innebærer å gjenbruke og fortette allerede utbygde arealer fremfor å bygge ned mer natur. • Kartlegging av naturrestaurering: Det bør utarbeides planer for naturrestaurering og unngå nedbygging av natur som førsteprioritet. • Landskapshensyn: Ved utbygging bør kommunen tilstrebe minimal landskapsendring, bevare eksisterende landskapselementer og tilpasse bebyggelsen til landskapet. • Boligbygging: Prioritere fortetting av allerede bebygget areal for å unngå nedbygging av natur. Planlegge nye boliger i forhold til daglige funksjoner og transportsystemer, og inkludere grønne produksjonsområder for nærnatur.

	<ul style="list-style-type: none"> • Fritidsboligbygging: Stoppe planer for nye fritidsboligområder og sette lave arealgrenser for fritidsboliger ved fortetting. • Energi: Kommunen bør tilstrebe egenproduksjon av strøm ved ny bebyggelse og unngå vindkraftanlegg og solcelleanlegg i naturen. • Næring: Satse på næringsliv som bidrar til det grønne skiftet og unngå nedbygging av natur for økonomisk vekst. • Turisme og friluftsliv: Legge merkede løyper utenom sårbare naturtyper og bruke klopper på stier i våte områder.
Ungdomsrådet	<p>Ungdomsrådet gir innspill med fokus på ungdommens behov og ønsker innen flere temaer, inkludert fritid, arbeid, bosted, infrastruktur, klima og miljø, samt bærekraftsmål.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fritid og møteplasser: Økt finansiering til Joker fritidsklubb for flere aktiviteter og sosiale arrangementer. Bedre uteområder på skolene, som fotballbaner og andre aktivitetsmuligheter. Oppstart av nye fritidsaktiviteter, som et volleyballag. Flere helårs møteplasser for ungdom. • Arbeid og jobbmuligheter: Behov for flere jobbmuligheter i Birkenes som krever høyere utdanning, for å gjøre det mer attraktivt for ungdom å bli boende. • Å bo og leve i Birkenes: Forbedre oppvekstmiljøet og arbeidsmulighetene for å tiltrekke ungdom til å bli boende. Bekjempe mobbing, spesielt på sosiale medier. Utvikle biblioteket som en sosial møteplass med arrangementer og leksehjelp. • Infrastruktur og nærområder: Tryggere veier til skolen med mindre tungtrafikk. Engesland trenger flere varierte tilbud og møteplasser. • Klima og miljø: Mer søppelplukking og fornybar energi, spesielt vannkraft. Bevaring av naturen, og tiltak som å plante ny skog. Økt oppmerksomhet på resirkulering og redusert plastforurensning. • Bærekraftsmål: Viktig med fokus på mål nr. 3 (god helse) og mål nr. 4 (god utdanning) <p>Ungdomsrådet ønsker også enklere og mer konkrete saker å engasjere seg i, og en tydeligere involvering i kommunens beslutningsprosesser.</p>

Beskrivelse av arbeid med helhetlig innsatstrapp og sammenheng med kommuneplanen

Endringer i befolkningen i Birkenes betyr at vi må tenke nytt om hvordan vi hjelper eldre og andre som trenger omsorg. I fremtiden vil det bli mange flere eldre over 80 år, og flere vil få sykdommer som demens. Dette gjør at vi må planlegge godt for å kunne gi dem den hjelpen de trenger, samtidig som vi også tar vare på yngre mennesker som trenger ekstra støtte.

Samtidig blir det færre barn og unge, og andelen eldre øker. Dette betyr at kommunen må finne måter å holde på og tiltrekke seg folk som kan jobbe i helse- og omsorgstjenestene. Vi må også organisere hjelpen slik at eldre kan bo trygt hjemme hele livet.

En ny måte å tenke på i kommunen kalles "Kommune 3.0". Dette handler om at vi som innbyggere og kommunen skal samarbeide mer for å bestemme hva vi vil oppnå sammen. Det betyr at kommunen ikke skal bestemme alt alene, men at vi alle kan bidra til å gjøre samfunnet vårt bedre. Frivillige, organisasjoner og andre i lokalsamfunnet vil spille en viktig rolle i dette arbeidet.

For å møte disse utfordringene må kommunen bruke ressursene sine smart. Vi må fokusere mer på forebygging, altså å gjøre tiltak tidlig som kan hjelpe folk før de trenger mer omfattende hjelp. Dette kan redusere behovet for dyre og tidkrevende tjenester senere. Kommunen har laget en plan for hvordan vi skal jobbe med dette framover, og den vil bli en del av vår nye helse- og omsorgsplan.

Vurdering

Kommunedirektøren har fått mange gode tilbakemeldinger på planen for hvordan Birkenes skal utvikle seg. Basert på disse tilbakemeldingene er det gjort endringer i planen. Blant annet er språket enklere og tidsplanen er justert litt for å passe bedre med andre prosjekter kommunen jobber med. Planen viser hvilke områder vi må fokusere på de neste årene, både på kort og lang sikt, og hvordan vi skal jobbe fremover.

Planen er enklere enn den forrige, og kommunedirektøren mener at vi nå har en plan som er mulig å gjennomføre med de ressursene vi har, både når det gjelder tid, penger og folk. Kommunestyret kan også gjøre nye prioriteringer hvert år når de jobber med økonomiplanen.

Postadresse:

Postboks 115, 4795 BIRKELAND

Telefon:

37 28 15 00

E-post:

postmottak@birkenes.kommune.no

Nettside:

www.birkenes.kommune.no

Org.nr.:

964 965 870

Besøksadresse:

Smedens Kjerr 30, 4760 BIRKELAND

Kommunen har også tilpasset planen for å ta hensyn til hvordan vi skal bruke helhetlig innsatstrapp for å vurdere tjenestene våre. Dette er viktig fordi endringer i befolkningen og folkehelsen påvirker alle deler av samfunnet, og vi må ha gode strategier for å håndtere dette.

Etter høringsperioden har kommunen gjort flere endringer i planen. De har tydeliggjort hvilke utfordringer som er mest pressende for Birkenes. Noen temaer er slått sammen, mens andre har blitt mer synlige.

De viktigste temaene i den oppdaterte planen er:

Demografi og folkehelse: Hvordan befolkningsendringer og helse påvirker samfunnet.

Samfunnssikkerhet og klima: Hvordan vi skal håndtere klimaendringer og sikre samfunnet mot farer som flom og skred.

Arealbruk og nærområder: Hvordan vi bruker områder i kommunen, beskytter naturen og skaper gode møteplasser.

Oppvekst og livsmestring: Hvordan vi sikrer at barn og unge får en god start på livet og muligheter for utdanning og jobb.

Virksomhetsstyring og økonomisk utvikling: Hvordan vi styrer økonomien i kommunen og sikrer at vi har nok penger til de tjenestene vi trenger.

Demografi og folkehelse er en av de største utfordringene for kommunene i Agder, inkludert Birkenes. Befolkningsendringene skjer allerede nå, og det er viktig at vi er forberedt. Folkehelse har også blitt viktigere, spesielt etter Covid-19-pandemien. Derfor må vi tilrettelegge samfunnet slik at folk kan leve aktive og deltakende liv.

Samfunnssikkerhet og klima er også en stor utfordring. Ekstremvær skjer oftere, og det kan være krevende og dyrt å håndtere. Vi må også være forberedt på andre typer trusler, som digitalisering og teknologiproblemer. I tillegg må vi tenke på hvordan vi kan produsere mer fornybar energi i kommunen.

Når det gjelder arealbruk og nærområder, må vi passe på naturen og planlegge samfunnet vårt slik at det er godt å bo her. Dette er viktig for både unge og eldre, og vi må skape gode boliger som hjelper folk å unngå ensomhet.

Oppvekst og livsmestring handler om hvordan barn og unge opplever livet sitt, og hvilke muligheter de har for utdanning og jobb. Det er viktig å tilrettelegge for gode samfunn som tar vare på både unge og eldre.

Virksomhetsstyring og økonomisk utvikling handler om hvordan vi styrer økonomien i kommunen. Kommunen har hatt økonomiske utfordringer, og vi må finne måter å bruke pengene våre smart på, slik at vi kan tilby gode tjenester til innbyggerne.

Anbefaling

Kommunedirektøren anbefaler at Ungdomsrådet i Birkenes gir sin tilslutning til planprogrammet og legger det til grunn for videre arbeid med kommuneplanens samfunnsdel. Det anbefales at planstrategien vedtas og at kommunestyret vurderer planbehov årlig, samtidig som arbeidet med handlings- og økonomiplan begynner. Det vil da kunne tas stilling til ressursbruk og eventuelle prioriteringer gjennom budsjett for å sikre at planarbeidet gjennomføres i tråd med strategien.

Postadresse:

Postboks 115, 4795 BIRKELAND

Telefon:

37 28 15 00

E-post:

postmottak@birkenes.kommune.no

Nettside:

www.birkenes.kommune.no

Org.nr.:

964 965 870

Besøksadresse:

Smedens Kjerr 30, 4760 BIRKELAND

Kommunedirektøren anbefaler særlig at arbeidet med helhetlig innsatstrapp kommer i gang fortest mulig. Dette arbeidet bør sees i sammenheng med kommuneplanens samfunnsdel og plan for helse og omsorg, som begge starter sin planprosess på nåværende tidspunkt.